Ügyszám: ABI-2257-7/2010/H

Tisztelt Elnök Úr!

Amint Ön előtt is ismert, az országgyűlési képviselők választása első fordulóján előállt rendkívüli helyzetben az Országos Választási Bizottság 19 óra előtt azt a véleményét közölte, hogy a kampánycsend meghosszabbodik és az Országos Választási Iroda nem közölheti az előzetes választási eredményeket, majd mintegy három órával később megváltoztatva véleményét feloldotta a tájékoztatási moratóriumot. Ebben az időszakban azonban különböző forrásokból és csatornákon keresztül mégis napvilágra kerültek eredményadatok, amelyek hitelességéről a közvélemény nem tudott meggyőződni.

Az Alkotmány 32/B. § (1) bekezdése illetve az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló 1993. évi LIX. törvény 1. §-a alapján az állampolgári jogok országgyűlési biztosának feladata, hogy az alkotmányos jogokkal kapcsolatban tudomására jutott visszásságokat kivizsgálja vagy kivizsgáltassa, és orvoslásuk érdekében általános vagy egyedi intézkedéseket kezdeményezzen.

A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (Avtv.) 24. § a) pontja szerint az adatvédelmi biztos bejelentés alapján vagy - ha az adott ügyben bírósági eljárás nincs folyamatban – hivatalból ellenőrzi e törvény és az adatkezelésre vonatkozó más jogszabályok megtartását; e jogszabályhely d) pontjában kapott felhatalmazás alapján elősegíti a személyes adatok kezelésére és a közérdekű adatok nyilvánosságára vonatkozó törvényi rendelkezések egységes alkalmazását.

Az, hogy az országgyűlési képviselők választásának első fordulóján az előzetes választási eredmények szolgáltatására csak késedelmesen került sor, illetőleg a hiteles forrásból származó tájékoztatás hiányában a választópolgárok megbízhatatlan forrásból juthattak információhoz, álláspontom szerint az Alkotmány 61. §-ában foglalt, a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő jog érvényesülésével kapcsolatos visszásságot okozott, illetőleg sértette a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (Ve.) - mint az adatkezelésre vonatkozó jogszabály - rendelkezéseit, így különösen a választási eljárás nyilvánosságának alapelvét (Ve. 6. §.) és a választás eredményének gyors és hiteles megállapításának alapelvét. (Ve.3. § f. pont). Az ügyben az alábbi állásfoglalást teszem:

A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (Avtv.) 2. § 4. pontja szerint közérdekű adat: „az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő, valamint a tevékenységére vonatkozó, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől.”

A Ve. 35. § (1) bekezdésében foglaltak szerint „a választási irodák a választások előkészítésével, szervezésével, lebonyolításával, a választópolgárok, a jelöltek és a jelölő szervezetek pártsemleges tájékoztatásával, választási adatkezeléssel, a technikai feltételek megteremtésével, a törvényes feltételek meglétének és a szakmai szabályok betartásának ellenőrzésével összefüggő állami feladatot ellátó szervek.”

Az Országos Választási Iroda (OVI) egyértelműen közfeladatot ellátó szervnek tekinthető, és mint ilyen szerv az Avtv. 19. § (1) bekezdése alapján a kezelésében levő adatok vonatkozásában köteles elősegíteni és biztosítani a közvélemény pontos és gyors tájékoztatását. Álláspontom szerint a közérdekű adatok nyilvánosságának alkotmányos elvével, valamint a Ve. fent idézett alapelveivel a következő jogértelmezés áll összhangban:

A Ve. 38. § (1) bekezdése e) pontja a választási iroda feladataként határozza meg a választások információs rendszerének működtetését, a választási eljárásáról szóló 1997. évi C. törvénynek az országgyűlési képviselők választásán történő végrehajtásáról szóló 35/2009. (XII.30.) ÖM rendelet 22. § c) pontja pedig a választás előzetes eredményére vonatkozó

adatok folyamatos nyilvánosságra hozatalát írja elő az OVI számára. E tájékoztatási kötelezettségének értelemszerűen a szavazás befejezését követően kell eleget tennie.

A Ve. 61. § (1) bekezdése értelmében szavazni a szavazás napján 19 óráig lehet, e jogszabályhely (4) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy a szavazást nem lehet meghosszabbítani. A szavazás befejezésének időpontját tehát a jogalkotó a törvényben rögzíti. A Ve. 40. § (2) bekezdése értelmében a kampánycsend a szavazás befejezéséig tart.

A Ve. 71. § (1) bekezdése szerint azok a választópolgárok, akik a szavazóhelyiségben vagy annak előterében tartózkodnak, még szavazhatnak. A jogalkotó felállította fikció szerint – tekintettel a 61. § (1) és (4) bekezdésére, tehát arra, hogy *a szavazást nem lehet meghosszabbítani* – jogilag azok a választópolgárok is 19 órakor adják le szavazatukat, akik a szavazás zárásakor még a szavazóhelyiségben vagy annak előterében tartózkodnak. Az OVB 3/2010. állásfoglalása a Ve. ezen rendelkezését kiterjesztően értelmezi „a szavazás céljából megjelent, még sorban álló valamennyi választópolgárokat" is úgy tekintve, mintha a szavazóhelyiségben vagy annak előterében tartózkodnának. Az a tény tehát, hogy a szavazóhelyiségben, annak előterében (illetőleg az OVB jogértelmezését tekintve a szavazóhelyiség előtti sorban) 19 órakor tartózkodó választók rajtuk kívül álló okból nem tudnak 19 óráig szavazni, nem érinti azt, hogy a szavazás befejezésének időpontja, ennek megfelelően a kampánycsend vége a jogalkotó szerint 19 óra. A fentiekből következően tehát az OVI köteles az előzetes választási eredményeket 19 órától folyamatosan szolgáltatni.

Az adatszolgáltatás jelentős késedelme és esetlegesen pontatlan adatok kiszivárgása az állampolgárok közérdekű adatok megismeréséhez való jogának sérelmét eredményezi és a választásokba vetett közbizalmat is megrendítheti. Kérem ezért, hogy az információs rendszer működtetése során a jövőben legyenek figyelemmel a közérdekű adatok nyilvánosságának, valamint a Ve. nyilvánosságot, valamint az eredmény pontos és hiteles megállapítását előíró alapelveire.

Budapest, 2010. április 16.

Üdvözlettel:

Dr. Jóri András